

Nezadržan notranji položaj

Vse kaže, da bo sedanja italijanska vlada, ki ji predseduje senator Leone, obdržala svoj mandat več časa, kot so politični opazovalci predvidevali ob njenem nastanku. Kongres Združene socialistične stranke, ki se je zaključil konec oktobra v Rimu, ni namreč odgovoril na najbolj aktualno vprašanje, in sicer ali je ta stranka za ponovno sodelovanje s krščanskimi demokratji in republikanci na vladni ravni, oziroma kakšni so pogoji, ki bi socialistom omogočili ponoven vstop v vlado leve sredine. Ker se v stranki ni mogla na kongresu najti o tem osnovnem vprašanju večina, bo o njem razpravljala in sklepala novoizvoljeni osrednji odbor, kar ima nujno za posledico, da se bo Leonejevi vladi podaljšalo življenje.

Bistvo vprašanja ni seveda tako enostavno, kot se zdi na prvi pogled. Ne gre tu za porazdelitev ministrskih stolčkov med koalicijskimi strankami, saj na tako nizko stopnjo italijansko politično življenje še ni zdrknilo, čeprav ni mogoče tajiti, da bi teh tendenc ne bilo.

Sedanja kriza v socialistični stranki ima najmanj dva bližnja vzroka. Prvi vzrok predstavljajo izidi zadnjih političnih volitev, ki so pomenili za združeno socialistično stranko nazadovanje, oziroma niso prinesli stranki takšnih uspehov, kakršnih so si obetali njeni voditelji. Drugi vzrok krize je bila združitev bivše socialdemokratske in socialistične stranke, o kateri je vedno bolj očitno, da je bila bolj spojitve strankinih vrhov in strankinih vodilnih kadrov kot srečanje in združevanje socialistično usmerjenih in čutečih državljanov. K temu je dalje treba dostaviti še dvojno vodstvo vseh strankinih organov, kar je trajalo nekako dve leti. To stanje gotovo ni moglo koristiti procesu združevanja, temveč je še bolj razbilo strasti in boje, ki so se s takšnim zanosom vneli, kakor hitro so bili objavljeni izidi političnih volitev.

Toda globlji vzrok krize, ki je skupen tako socialistični kot demokristjanski stranki (čeprav pri tej stranki ni bilo čutiti pri zadnjih vsedravnih volitvah kakega nazadovanja), je čedalje večja, oddaljenost med tako imenovano 'legalno' in 'dejansko' stvarnostjo, to je med državo z vsemi njenimi institucijami in družbeno-ekonomsko stvarnostjo. To pomeni, da so v krizi temeljne politične institucije, da je v krizi predvsem mehanizem, ki bi moral omogočiti, da dobe potrebe, zahteve in težnje širokih ljudskih množic pravno in zakonsko formulacijo. Temeljna sestavina tega mehanizma bi morale biti politične stranke, a pri teh je zlasti v zadnjem času opaziti močna težnja k birokratizaciji, zaradi česar prihajata vedno

(Nadaljevanje na 3. strani)

NIXON - NOVI PREDSEDNIK

Za novega predsednika Združenih držav je bil izvoljen kandidat republikanske stranke Richard Milhous Nixon. To dejansko ni nikakšno presenečenje, kajti že od vsega začetka se je vedelo, da se bo bil pri volitvah hud boj med demokratsko stranko, ki se je idejno nekako izrabila po tolikih letih oblasti, in republikansko stranko, ki je gradila svoje upe na zmago na napakah predsednika Johnsona v svetovni in domači politiki.

V Evropi se še nismo navadili na to, da bi vzeli popolnoma resno sondiranje javnega mnenja, kakor ga opravljajo razni specializirani zavodi in agencije, toda tokrat se je pokazalo, da so imeli prav, ko so dajali Nixonu že tedne pred volitvami več možnosti na zmago kot pa njegovemu demokratskemu protikandidatu, podpredsedniku H. H. Humphreyju. Vendar Nixonova zmaga ni bila lahka. Boj glasov je dolgo neodločeno nihalo semintja. Večkrat se je zdelo, da vodi Humphrey, tako na primer potem, ko so prešteli nekako polovico glasov. Končno je imel Humphrey že kakšnih stotisoč glasov več, četudi sta imela kandidata velikih strank oba — računano na veliko — po 42 odst. glasov. Vendar pa je imel Nixon zagotovljenih več »velikih volivcev« po posameznih državah, ki formalno izvolijo predsednika, in je lahko mirneje pričakoval nadaljnje rezultate kakor Humphrey.

Čimbolj se je bližalo štetje glasov koncu, tem jasneje je postajalo, da bo zmagal Nixon, sicer tesno, a gotovo. Končni rezultat je naslednji: Nixon je dobil 29.565.052, Humphrey 29.539.500, George Wallace 9.174.925 glasov. Če bi bilo le nekaj mestec več volilo Humphreyja, bi bil ta zmagal. Nedvomno je pripomogel k njegovemu porazu tudi Walla-

ce, ker mu je odnesel mnogo demokratskih glasov na jugu, ki voli povečini demokratsko. Zdi se, da je napočil tudi v Združenih državah konec sistema dveh strank.

Nixon se je rodil v kraju Yorba Linda v Kaliforniji 9. januarja 1913. Studiral je pravo na univerzi Duke v Durhamu, kjer je diplomiral l. 1937. Več let je opravljal advokatsko službo, imel pa je tudi razne manjše upravne funkcije. Leta 1942 je bil poklican v vojsko, ki jo je služil na fronti na južnem Tihem oceanu. Pri vojaki je bil štiri leta in bil leta 1946 demobiliziran s činom korvetnega kapitana. Kmalu nato se je vrgel v Los Angelesu v politiko v vrstah republikanske stranke. L. 1947 je bil izvoljen v predstavniško zbornico in leta 1950 v senat. Pod predsednikom Eisenhowerjem je bil podpredsednik in tako mu okolje Bele hiše ni tuje. Leta 1960 je bil kandidat republikanske stranke proti Johnu F. Kennedyju in je bil premagan samo z razliko 112.803 glasov. V naslednjih letih se je trudil za prenovitev republikanske stranke, ki je bila v krizi po Goldwaterjevem »intermezzu«. Mnogo je potoval po tujini z raznimi uradnimi diplomatskimi nalogami.

Za prihodnja štiri leta bo torej on nosil odgovornost za politiko Združenih držav in s tem tudi za usodo sveta. Diplomatskih in političnih izkušenj mu ne manjka, vendarle pa se zdaj začena razdobje negotovosti, kajti nihče ne more danes točno reči, kakšna je njegova vizija sveta in bodočnosti, v katero naj bi usmerjal svojo državo in z njo vred ves zahodni svet, ki si danes ne more delati iluzij, da lahko shaja brez Združenih držav. Vendar bo imel proti sebi demokratsko večino v predstavniški zbornici in senatu. Ta dva bosta vplivala na njegovo politiko.

DNEVI GROZE IN ŽALOSTI V PIEMONTU

Prav v času, ko si je zaradi sovpadu praznikov Vseh svetih, dneva mrtvih in praznika zmage v prvi svetovni vojni vsa Italija privoščila več zaporednih prostih in prazničnih dni, ki so jih mnogi izkoristili za izlete, je zadela Piemont katastrofa, ki jo je povzročilo deževje. Zaradi naraslih hudournikov in blatnih usadov, povzročenih od razmočene zemlje, je izgubilo veliko ljudi življenje, še več pa jih je brez strehe. Mnogi so si rešili samo golo življenje in so lahko še srečni, da so ostali živi. Dogajalo se je, da so morale družine gaziti ure in ure po vodji v globokem blatu, da so prišle na varno, pri čemer so morali starši nositi manjše otroke na ramenih. Pri vsakem padcu je bila nevarnost, da utoneta otrok in odrasli. Marsikje so morali pomagati gasivci,

vojaki in policija, da so rešili ogroženo prebivalstvo.

Ponekod je prišla pomoč prepozno. Katastrofa je zadela prebivalstvo kot strela z jasnega. Tako je bila neka šestčlanska družina v kraju Veglio Mosso, v dolini Mosso, v soboto ravno pri večerji v svoji novi dvonadstropni hiši, ko jih je zasul plaz blata, ki je zdrknil s pobočja hriba; pod katerim je stala hiša. Blato je zadušilo vseh šest. V torek, ko je spet zasijalo sonce nad nesrečno pokrajino, so odkopali najprej mlado mater, ki je še stiskala k sebi svoji hčerkici, stari pet in tri leta. Smrt jih je dohitela na stopnicah, ko so bežale iz hiše, da bi se rešile.

Zelo hudo je prizadeta okolica znanega industrijskega središča Biella. Časniki pri-

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 10. novembra, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 10.00 Poucelov godalni orkester; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše; Malot »Brez doma«; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Cortese: »Vsakdo ima svojo postavo«. Rad. drama. Prev. Komac; 16.25 Koncert pianistke Jonesove; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 18.30 Kino, včeraj in danes; 18.45 Opretna melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Klasiki lahke glasbe; 20.00 Sport; 20.30 Iz slovenske folklore; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 11. novembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 »Pomenek s poslušavkami«; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Bevilacqua orkester; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Goriški polifonski zbor; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.20 Priljubljene melodije; 20.00 Sportna tribuna; 20.35 Sestanek s Fansi; 21.05 Kozak »Znamenja«; 21.25 Romantične melodije; 22.00 Slovenski solisti; 22.25 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 12. novembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Iz slovenske folklore; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce; Plošče za vas; novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele. Pianistka Ferlugova; 19.10 Cankarjeve črtice; 19.20 Orkester »Dukes of Dixieland«; 19.45 Moški zbor iz Velikega Repna, vodi Guštin; 20.00 Sport; 20.35 Turchi: »Dobri vojak Svejck«, opera; 22.50 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 13. novembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Skupina »The Five Lords«; 12.10 Brali smo za vas; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Iz potne torbe Milka Matičetovega; 18.55 Ellingtonov orkester; 19.10 Higiiena in zdravje; 19.15 Prijetne melodije; 20.00 Sport; 20.35 Sim. koncert. V odmoru (21.45) Za vašo knjižno polico; 22.40 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 14. novembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Igra pianist Intra; 12.00 Fin žgar: »Mirna pota«. Drugi del; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce; Razkuštrane pesmi; 17.35 Moj prosti čas; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji: Šivic: Požgana vas, kantata. Simf. orkester in komorni zbor RTV Ljubljana, vodi Hubad. Sodelujeta mbr. Glavakova in bar. Smerkolj; 18.55 Trovajolijev jazz kvartet; 19.10 Pisani balončki; 20.00 Sport; 20.35 Wilde: »Kako važno je biti resen«. Komedija v treh dej.; 22.25 Komorne skladbe; 22.35 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 15. novembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Caravellijev orkester; 12.10 »Blagoznanstvo za domačo rabo«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Paccchiorijev ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce; 17.55 Slovensčina za Slovence; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncerti; 18.50 Polzerjev kvartet; 19.10 Frosini: Državljanška vzgoja (1): »Kaj je državljanska vzgoja«; 19.25 Ellisov orkester; 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Sport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Veseli utrinki; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.10 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 16. novembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 »Iz starih časov« 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Straussovi valčki; 16.45 Otrokov pravljčni svet; 17.05 Nekaj ritma z Mozianovim ansambelom; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Slovenski oktet; 19.10 »Družinski obzornik«; 19.25 Zabavali vas bodo; 20.00 Sport; 20.50 J. Tavčar: »Iz ljubeznih«. Rad. kriminalka; 21.35 Vabilo na ples; 22.35 Zabavna glasba.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29477

DNEVI GROZE IN ŽALOSTI V PIEMONTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

našajo obširne sezname podjetij, ki so zaradi blata ali vode popolnoma uničena ali hudo poškodovana. V nekaterih tovarnah sta voda in blato uničila ali pokvarila stroje in delovne dvorane, ponekod so jih pokopale pod seboj in strle ruševine poslopij. Takih podjetij je na desetine. Tudi tiste tovarne, ki so ušle popolnemu uničenju, bodo v večini primerov potrebovale dolge mesece, preden bodo popravile stroje in poslopja ter bodo lahko obnovile proizvodnjo. Posebno hudo je to, da gre povečini za majhne tovarne, ki so imele po 50 do 200 zaposlenih in so dajale kruh domačinom, ki so tudi drugače prizadeti ob povodnji. Tako so mnogi ne le ob stanovanje in premoženje, ampak tudi ob delo. Usodno je tudi, da gre v večini primerov za tekstilne tovarne, te pa so bile, kot znano, tudi sicer najbolj prizadete od gospodarske krize. Gre torej tudi za pravo gospodarsko katastrofo v prizadetih krajih. Gospodarji in delavci mrzlično izkopavajo dragocene stroje in odstranjujejo blato, ki stoji meter visoko in še več.

Točnega števila smrtnih žrtev do hipa, ko to pišemo, še niso dognali. Nekateri listi, kot npr. turinska »La Stampa«, pišejo, da je smrtnih žrtev morda 120. Drugi menijo, da jih je okrog 60. Uradno so jih dozdaj naštel nekaj nad 50, a vsak hip prihajajo še nova sporočila o mrtvih in pogrešanih. Zlata ti zadnji predstavljajo skrb. Alj so mrtvi,

ali pa so se v splošni zmedu in strahu zatekli v druge kraje, h kakšnim znancem ali sorodnikom ter niso pomislili na to, da bi se prijavili? Marsikje se obupno iščejo člani iste družine. Mož ne ve, kaj je z ženo in otroki, in obratno. Vseposod so zdaj na delu stroji, da izkopljejo mrlične izpod plasti blata in ruševin. Okrog stoje preživeli in jočejo.

V pokrajini Vercelli je smrtnih žrtev baje 95, v pokrajini Novara 8, 13 ljudi pa pogrešajo. Materialno škodo cenijo nekateri na 500 milijard lir, toda ocena je težka, ker je položaj še nepregleden.

Veliki listi so začeli zbirati med svojimi bralci in naročniki pomoč za najhuje prizadete, posebno za družine, ki so izgubile vse, in za tiste, ki so izgubile delo in so ostale tudi brez zadnje tedenske plače. Tudi po vseh večjih mestih so uredili centre za zbiranje pomoči, tako tudi v Trstu.

—0—

PRESEDNIK REPUBLIKE V PIEMONTU

Za četrtek, 7. t. m., je bil določen obisk predsednika Saragata v Piemontu, da bo obiskal od povodnji in usadov prizadeta področja ter izrazil vzajemnost vlade in vsega italijanskega naroda s prizadetimi. Spremlja ga minister za javna dela Natali.

Vlada pa pripravlja nujne ukrepe pomoči za prizadeta področja v Piemontu. Pozneje bo izdelala organski načrt za pomoč piemontskemu gospodarstvu.

Kaj povzročila naravne katastrofe v Italiji

Konec oktobra in začetek novembra — to je zdaj že redno sezona naravnih katastrof v Italiji, povodnji, plazov, usadov in porušenihi mostov. Povzročijo jih prva dolgotrajnejša deževja, zaradi katerih v kratkem času narastejo reke in prestopijo bregove, bema pa se napije vode, da začnejo pobočja drseti, z vsem, kar je na njih: z gozdovi, polji in hišami.

Prvotnega naravnega vzroka, to je nalivov, ne more nihče preprečiti, vendar pa se kaže vedno bolj očitno, da to ni edini in morda tudi ne glavni vzrok katastrof, kakor je ta, ki je zdaj zadela Piemont. Poleg naravnega vzroka je najbrž še drug, človeški. Moderni človek je izgubil čut za naravo; zemlja, vodo, hrib ali vegetacijo smatra enostavno za materiale, s katerimi lahko enako poljubno postopa kot z materialom v tovarni. Zaradi vedno večjega števila prebivalstva in hlastnega ritma novih gradenj začenja zmanjkovati stavbišč, zato si iščejo ljudje cenena stavbišča tam, kjer je bila dozdaj prazna, neizkoriščena zemlja. Pri tem ne pomislijo, da je ostala neizkoriščena prav zato, ker je bilo tam nevarno graditi. Vednost starih generacij se izgublja, ali pa jih nihče ne posluša. Človek se zanaša na svojo moderno tehniko, na svoje stroje.

K vsemu temu se pridružuje še gradbena špekulacija. Brezvestni gradbeni špekulanti iščejo prostore, ki so še nezazidani in čimbolj poceni, jih pokupijo in potem prodajajo naprej kot stavbišča za stanovanja ali tovarne. Tako nastajajo nove tovarne in nove hiše

na nevarnih krajih. Lahko se celo desetletje nič ne zgodi. Nekoč pa le pride hip, ko se pokaže, da zemlja tam ni trdna in varna ter začne drseti, ali pa jo zalije hudourniška voda, ki bliskovito pridrvi po strugi, ki se je zdela tako »pohlevna«. Zaradi razparceliranja in gradenj so na mnogih pobočjih uničili grmovje in drevje, ki je vezaio zemljo in vsrkavalo vlago.

Skoro pri vsaki vožnji z vlakom ali avtom imamo priložnost videti, kako grade ljudje hiše po pobočjih, kjer ni bilo prej nobenega bivališča in niti njiv, samo pašniki ali grmovje; ali pa ob strugah rek, kjer so bili prej samo močvirski travniki. Nihče se ne vpraša, če je varno ali ne. Glavno je, da je na razpolago prostor za stavbišče in po možnosti čim bolj poceni. To se dogaja seveda najbolj ravno v gosto naseljenih industrijskih krajih, kot so tisti okrog Bielle, ki jih je zdaj zadela nesreča. Naloga urbanistike je, da s premišljenim načrtovanjem novih naselbin prepreči nadaljevanje takih katastrof. Najcenejša gradnja navadno vendarle ni najcenejša, pa tudi ne najvarnejša.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 10. novembra, nedelja: Andrej, Golobica
- 11. novembra, ponedeljek: Martin, Davorin
- 12. novembra, torek: Avrelij, Renato
- 13. novembra, sredo: Stanislav, Nevenka
- 14. novembra, četrtek: Borislava, Jozafat
- 15. novembra, petek: Leopold, Albert
- 16. novembra, sobota: Edmund, Vanč

Negotova usoda pogajanj za mir v Vietnamu

Johnson je po tajnih pogajanjih s Severnimi Vietnamci odredil ob koncu prejšnjega tedna prenehanje bombardiranja Severnega Vietnama po ameriških letalih. To je vzbudilo v zahodnem tisku val velikega optimizma. Mnogi listi, posebno v Evropi, so dali temu sklepu odločilno važnost, kot da je bil izpolnjen s tem nek nujen predpogoj in bodo pogajanja za mir v Vietnamu odsej veliko lažja in kot da ne bo več dvoma o njihovem uspehu.

Vendar je ta prenegli in pretirani optimizem kmalu uplahnil, ko se je zvedelo, da Južni Vietnam odklanja sodelovanje pri »razširjenih pogajanjih« v Parizu, na katerih naj bi sodelovala poleg saigonske delegacije tudi delegacija Vietkonga, kot samostojen udeleženec. Južnovietnamski režim je pripravljen sodelovati samo pod pogojem, da se vključi vietkonška delegacija v delegacijo Severnega Vietnama. Gre za načelno in politično vprašanje, glede katerega se zdi vladajočim generalom v Saigonu, da ne smejo popustiti, ker se bo sicer zdelo, da so kapitulirali, saj so prej leta ponavljali, da se z Vietkongom ne bodo pogajali. S tem bi vlada v Saigonu, ki se smatra za legalno, priznala Vietkong za sebi enako stranko.

JOHNSONOVA ZVIJACA?

Ta zadeva je zapletena in lahko onemogoči pogajanja. V sredo bi bila morala biti prva skupna seja pogajanj v Parizu, z udeležbo ameriške, severnovietnamske, vietkonške in južnovietnamske delegacije. Ker se je južnovietnamska vlada uprla, so bila pogajanja odložena na nedoločen čas. V Saigonu pa so v teku demonstracije proti Američanom, ker da so pustili na cedilu Južni Vietnam in se pogajajo z Vietkongom. A kot poročajo, se prebivalstvo v glavnem ne udeležuje teh demonstracij. Demonstrirajo le vladni uradniki in pripadniki policijskih enot.

Brez udeležbe saigonske delegacije se Američani v Parizu nočejo pogajati, kot so predlagali vietkonški delegati, katere vodi ženska, neka gospa Binh. Predstavniki Severnega Vietnama in Vietkonga pa, kot rečeno, ne pristanejo na to, da bi se ti dve delegaciji združili in omogočili sodelovanje zastopnikom Saigona.

Poleg tega je možno še to, da je predsednik Johnson že vnaprej vedel, da bo tako, in je dal ustaviti bombardiranje Severnega Vietnama ter s tem vzbudil upanje na mir z namenom, da bi povečal možnost za volivni uspeh demokratskega predsedniškega kandidata Humphreya. S tem je morda upal pridobiti del tistih, ki bi sicer volili proti Humphreyju kot podpredsedniku v sedanji vladi, iz odpora proti nadaljevanju vojne v Vietnamu. Čudno je namreč, da je prišlo do ustavitve bombardiranja ravno nekaj dni pred ameriškiimi volitvami in da so zavodi za raziskovanje javnega mnenja takoj nato ugotovili, da so se v javnem mnenju zaradi tega povečale simpatije za Johnsonovega kandidata. Toda ko bodo volitve mimo, bo ostalo v Vietnamu morda vse po starem. Taka zvičajnost ne bi povečala niti Johnsonove niti Humphreyjeve priljubljenosti.

BREZVESTNI GENERALI V SAIGONU

Gotovo je, da se bodo morale Združene države prej ali slej odločiti in povedati saigonskim generalom, kar jim gre, namreč da so na oblasti samo po ameriški milosti in da naj to upoštevajo. Če se bodo dale stalno izsiljevati od teh brezvestnih ljudi, še zelo dolgo ne bo prišlo do miru v Vietnamu, nikjer pa tudi ni zajamčeno, da bodo Združene države zmagale. Njihova glavna šibkost v Vietnamu je ravno v tem, da drže na vladi tako pokvarjeno skupino ljudi, kot je sedanja vladna garnitura v Saigonu. S takimi tipi na grbi ne bodo mogli Američani nikoli zmagati, zapravili pa si bodo pri vietnamskem ljudstvu tudi ves ugled, celo pri tistih, ki so sicer prijatelji Amerike.

Seveda pa bo nadaljnji razvoj v Vietnamu močno odvisen tudi od izida ameriških volitev.

Novice po svetu

Poljski kardinal Wyszynski je dobil po treh letih spet dovoljenje vlade za potovanje v Rim, kamor je že odpotoval.

★

Vera Časlavska, češkoslovaška telovadkinja, ki je zmagala v Mehiki, in njen mož tekač Jozef Odložil sta prispela na poročnem potovanju z letalom v Rim, kot gosta Ital. olimpijskega odbora.

ZASEDANJE MEŠANEGA ODBORA

V Rimu se je 7. t. m. začelo novo zasedanje mešanega italijansko-jugoslovanskega odbora za narodni manjšini, ki ga predvideva posebni statut londonskega sporazuma iz leta 1954.

★

Okrog jordanske prestolnice Amman se spopadajo redne jordanske čete in arabski palestinski teroristi, ki vdirajo na izraelsko ozemlje. Ti bi radi vrgli kralja Husseina in se polastili oblasti v državi, da bi imeli bolj proste roke za akcije proti Izraelu. Zaenkrat Hussein obvlada položaj.

NERAZČIŠČEN NOTRANJI POLOŽAJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

bolj do izraza volja in hotenja strankinega birokratskega aparata ter predvsem njegovih interesi. Ti pa se navadno ne skladajo z interesi strankinega članstva in s potrebami množic, ki stranko na volitvah podpirajo. Ta težnja je značilna tudi za KP, ter je tembolj nevarna glede na zanjo vedno veljavno formulo »demokratičnega centralizma«, ki dejansko onemogoča vsako notranjo dialektiko, svobodno konfrontacijo mnenj in stališč ter ustvarjanje strankinih večin in manjšin.

Nekateri italijanski politiki zatrjujejo, da je to stanje posledica »splošne demokratične rasti« italijanskega ljudstva ter je v zvezi s sedanjo stopnjo družbeno-gospodarskega razvoja v državi. Jasno pa je, da se stari in novi problemi ne bodo reševali avtomatično, oziroma se bodo reševali stihijsko in s tem še bolj napenjali lok družbenih konfliktov, s čimer bodo pripravljali ugodna tla za prospevanje totalitarcev in demagogov.

Vse kaže, da se teh nevarnosti zavedajo tudi v krščanskodemokratskih vrstah, saj sta levi struji — zlasti po neuspelem socialističnem kongresu — sprožili pravo ofenzivo proti konservativnim stališčem znatnega dela sedanjega vodstva Krščanske demokracije, oziroma proti pomanjkanju poslušnosti za zahteve in potrebe sedanje italijanske družbe. Na bližnjem vsedravnem svetu KD bodo te polemike gotovo dosegle višek in je pričakovati, da bodo zaključki posvetovanj prispevali tudi k razčiščenju položaja v socialistični stranki. Usoda nadaljnje demokratičnega razvoja Italije ni namreč odvisna samo od socialistov, temveč od vseh demokratičnih in ljudskih sil.

F.J. * 39 SMRT V POMLADI

Premišljal je, kaj naj stori. Medtem so se ulice napolnile z delavci, ki so se vračali iz tovarn. Tedaj se je spomnil na Kosa, ki je moral biti tudi nekje med njimi. Nehote se je nasmehnil, ko se je zavedel, da ga imenuje v mislih še vedno »črnega« Kosa, četudi je minilo že mnogo let, odkar so bili dražili v gimnaziji drobnega in slabo oblečenega haloškega fantiča zaradi njegovih temnih las s tem priimkom.

Veliki zvon škofijske cerkve je zazvonil poldne. Odgovoril mu je srebrni glas zvona bogoslovne cerkve in od daleč so se oglasili še drugi. Zvonenje je slovesno odmevalo preko širokega trga in se odbijalo od starih meščanskih hiš. Kmetice na trgu so se prekrižale in kmetje so se odkrili. Iz gostiln in restavracij je dišalo po golažu in svjnjski pečenki, on pa si je kupil od stare kmetice na trgu jabolko in jih spravil v aktovko, da bi jih pojedel, ko bo čakal na vlak.

Oziral se je naokrog, če bi kje zagledal Kosa. Že večkrat ga je bil opoldne srečal tu na trgu, ko se je vračala z del. Toda ni ga ugledal. Prišlo mu je na misel, da bi stopil do njega. Pri vsakem srečanju ga je vabil, naj ga obišče, a še nikoli ni bil pri njem. Pomislil je, da bi mu morda lahko pomagal dobiti kako delo v Mariboru, dokler bi se ne začela predavanja na univerzi. Tudi drugi študentje so si pomagali na ta način. Poiskal je v notesu Kosov naslov. Še vedno nekoliko neodločen se je ustavil ob gruči ljudi pred desko, na kateri je bil nalepljen »Slovenec«. Ljudje so zaskrbljeno na glas prebirali naslove zadnjih novic o sudetski krizi. V naglici je preletel mastno tiskane vesti, nato pa se je odločil in se odpravil h Kosu.

Stanoval je v bližini, v eni ozkih, starih ulic, ki so vodile proti Dravi. Na odprtih zunanjih vratih majhnega lokala, nad katerim je bil še viden napis »Brivnica«, je zagledal kartonsko tablico, na njej pa je bilo z roko natisnjeno: »Anjca Kos, šivilja«. Spomnil se je, da mu je Kos nekoč ves vesel povedal, da se je poročil. Ob zid je bilo prislonjeno Kosovo staro, sivo pleškano kolo, s katerim se je že nekdanj vozil dolgo pot iz Haloz v gimnazijo. Potrkal je na steklo notranjih vrat in vstopil.

dalje

I Tržaškega

Pismo predsedniku Saragatu

Ob prihodu predsednika Saragata v Trstu je slovenska skupnost poslala naslednje pismo:

Slovenska skupnost, ki je politična predstavniška slovenske narodne manjšine v Italiji, se je razveselila, ko je bilo sporočeno, da pridete na obisk v Trst. Preko vladnega komisarja je zaprosila, da bi bili njeni zastopniki pri Vas posebej sprejeti. Prepričana je namreč, gospod predsednik, da bi takšen akt že sam po sebi izpričal, da italijanska demokratična republika priznava obstoj ter jamči zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji, ki je bila v času fašizma zapisana narodni smrti in ki žal še danes čuti raznovrstne posledice takratnega preganjanja.

Ker pa tudi kratek sprejem pri Vas ni bil mogoč, dovolite, gospod predsednik, da Vam Slovenska skupnost s tem pismom na kratko sporoči, kar bi radi Slovenci v Italiji povedali ob petdesetletnici priključitve Trsta.

Slovenska skupnost se obrača na Vas kot predsednika republike in vrhovnega varuha ustave, vnetega branilca demokratičnih načel in svoboščin, zagovornika človeških pravic in moča, ki je osebno okusil fašistično preganjanje ter je sodeloval v odporiškem gibanju. Zato se z zaupanjem obračamo na Vas ne samo kot na državnega poglavarja, ampak tudi kot človeka, čigar preteklost nam jamči, da bo pokazal razumevanje za naše potrebe in težave.

Slovenska skupnost bi Vam, gospod predsednik, rada prikazala, da se še ne izpolnjujejo v celoti tista določila ustave, ki se nanašajo na narodne manjšine. Gre za čl. 6 in 2. ustave, ki ščitita narodne manjšine kot celote in njihove posameznike. Z nami pa se čisto dogaja, da ne uživamo niti enakopravnosti z ostalimi državljani, kaj šele zaščito, ki nam je po ustavi zajamčena. Takšno stanje je med drugim posledica dejstva, da parlament še ni sprejel ustreznih zakonov in da vlada precejšnja nejasnost glede izvajanja Spomenice k londonskemu sporazumu iz leta 1954. Doslej je parlament odobril samo zakon o šolah s slovenskim učnim jezikom (zakon z dne 19. julija 1961, št. 1012).

Za nas sta, gospod predsednik, boleči zlasti dve točki. V znatni meri še ni bila popravljena škoda, ki nam jo je povzročil fašizem z namenom, da nas uniči. Še danes se čutijo za nas škodljive gospodarske posledice, dalje posledice v določeni protislovenski miselnosti in v določenih nekaterih fašističnih zakonov, ki še danes niso bili odpravljeni. Druga točka pa je delitev Slovencev v italijanski republiki na tri kategorije: na Slovence na Tržaškem ozemlju, ki uživajo sorazmerno največ pravic, na Slovence v goriški pokrajini, ki imajo že manj zaščite, in na Slovence v videmski pokrajini, ki sploh niso priznani kot narodna manjšina in nimajo priznanih nobenih jezikovnih ter etničnih pravic.

Druga važnejša vprašanja, ki še niso z zakoni urejena, so:

Uporaba slovenščine v krajevnem javnem življenju, v odnosih z organi in uradi javne uprave, ki imajo sedeže v Deželi;

KONCERT NARODNIH PESMI

Prihodnjo soboto, 9. novembra t. l., bo v Mali dvorani Kulturnega doma nastopil naš domači zbor »J. Gallus« s programom slovenskih ljudskih pesmi. Slišali bomo tako preproste kakor tudi zahtevnejše koncertne priredbe skladateljev Adamiča, Bajuka, Deva, Boštjančiča, Flajšmana, Merkušja, Vrabca in Zirovnika. Začetek ob 21. uri.

REVIJA PEVSKIH ZBOROV

V nedeljo, 17. novembra, ob 17. uri bo v Marijinem domu v Rojanu, revija pevskih zborov.

Prireja jo Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu.

Uporaba slovenščine na sodišču in v zemljiško-knjižnem uradu;

Namesititev sorazmernega števila Slovencev v javne urade, zlasti tiste, ki imajo opravka s slovensko javnostjo;

Toponomastika;

Prispevki za kulturno delovanje in zaščita zgodovinsko-kulturnega bogastva slovenskega prebivalstva;

Ureditev razlaščenja, da industrializacija in urbanizacija ne bi več spreminjali etničnega značaja slovenskih krajev;

Kazenska določila za žalitev narodnih manjšin.

To je, gospod predsednik, nekaj bistvenih primerov, kjer se določila ustave še ne izvajajo. Slovenska skupnost je čutila za svojo dolžnost, da Vam je z občutkom globoke spoštljivosti do Vašega visokega položaja kot najvišjemu varuhu ustave predložila te probleme v največjem zaupanju, da bo našla pri Vas razumevanje in potrebo zaščite.

Dovolite, gospod predsednik, da Vam Slovenska skupnost še enkrat zagotovi izraze svoje spoštljive vdanosti.

Trst, 1. oktobra 1968.

SLOVENSKA SKUPNOST

Posebna pisma so predsedniku Saragatu ob priložnosti poslali tudi SKGZ, slovenski komunisti in socialisti.

OBISK PREDSEDNIKA SARAGATA

Obisk predsednika republike v Trstu je potekal natančno po programu, kot je bil že prej določen. V nedeljo zvečer se je državni poglavar pripeljal s posebnim vlakom na tržaško železniško postajo. Tu so ga sprejeli predsednik deželne vlade Berzanti, župan Spaccini, prefekt Cappellini in drugi oblastniki. V vladni palači so nato predsedniku Saragatu bili predstavljeni številni predstavniki krajevnih ustanov, političnih, kulturnih ter gospodarskih organizacij. Osrednja proslava je bila v ponedeljek v Verdijevem gledališču, kjer sta o pomenu petdesetletnice najprej govorila župan Spaccini in predsednik Berzanti. Za njima je spregovoril predsednik republike. V svojem govoru je predvsem pripomnil, da je republikanska Italija, ki je izšla iz odporiškega gibanja, miroljubna država, saj je to splošno usmeritev natančno opredelila s svojo ustavo. Predsednik je tudi omenil nekatera aktualna mednarodna vprašanja, kot na primer prekinitev bombardiranja Severnega Vietnama, ki ga je Saragat zelo ugodno ocenil, napad na Češkoslovaško in veljavnost ter koristnost atlantskega zavezništva, pri čemer je naglasil njegov obrambni značaj.

Ko je poudaril voljo in pripravljenost Italije na sodelovanje z vsemi narodi in državami, je predsednik Saragat poslal poseben, topel pozdrav sosednim in prijateljskim jugoslovanskim narodom.

Popoldne je predsednik prisostvoval petju zahvalnih pesmi v katedrali sv. Justa in se nato odpeljal v Sredipolje, kjer je položil venec na velikem pokopališču padlih v prvi svetovni vojni. Zvečer se je iz Tržiča s posebnim vlakom odpeljal v Rim.

★

Tržaški župan Spaccini je pozval prebivalstvo, naj pomaga prizadetim po povodnji v Piemontu. Zbirališče pomoči je organizirano na Cesti Granatieri 2, visoko pritličje.

BRADAT POLICIST

Tržaški mestni policisti so skoro vsi vedno gladko obriti, le izjemoma se vidi kakšnega z brki. Brade ni nosil nobeden — vsaj ne do zdaj. Te dni pa lahko vidimo na cestnem prehodu pri »Portičih« in tudi kje drugje mladega prometnega policista z brado, katerega pa odlikuje tudi izrazit igravski talent. Naravnost z užitkom je opazovati ne le njegov izraziti bradati, a prijazen obraz, ampak tudi živahne, nadvse zgovorne kretnje, s katerimi usmerja pešce in avtomobile. Njegove roke imajo svojo lastno govornico, polno plastičnih učinkov.

Želimo ji le, da bi bila prepričljiva in da bi preprečila vsakršno cestno nesrečo pri tistih, katerim je namenjena.

VPIŠITE MLADINO V IZPOPOLNJEVALNE TEČAJE

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA V TRSTU prireja tudi letos naslednje izpopolnjevalne tečaje za:

strojepis,
nemščino in
srbohrvaščino.

Tečaji so namenjeni zlasti za mladino, ki je končala obvezno srednjo šolo in se pripravlja, da vstopi v poklic.

Vpisovanje in informacije vsak delavec od 17. do 19. ure do vključno 15. novembra v Trstu, ul. S. Nicolò, 31-II., telefon št. 62-972.

Vodstvo tečajev

PREPOVEDANO PARKIRANJE NA TRGU LIBERTA'

Od 5. do 16. novembra je prepovedano parkiranje na Trgu Libertà (pred glavno železniško postajo) in sicer na prostoru med avtobusno postajo in vhodoma v Stari prosti pristaň (Punto franco vecchio). Ta ukrep je bil potreben zaradi asfaltiranja tlaka na tistem prostoru.

★

Predsednik republike Saragat je poslal županu Spacciniju brzojavko, za katero se je zahvalil za topel sprejem v Trstu.

Beneška Slovenija

IZSELJENIŠKO DRUŠTVO

Po dolgih letih so si naši izseljenci iz Beneške Slovenije ustanovili svoje posebno društvo. Zbrali so se v švicarskem mestu Orbe in so si ustanovili društvo, ki ima namen združiti slovenske izseljence iz Terske, Nadiške, Rezijanske in iz Kanalske doline; društvo bo med člani gojilo poznavanje domačih krajev z vseh vidikov; skrbelo bo za kulturno izmenjavo s prosvetnimi društvi v domovini in se bo zavzemalo za zaščito slovenske kulture v slovenskih vaseh videmske pokrajine. Društvo slovenskih izseljencev Beneške Slovenije izjavlja nadalje, da ni odvisno od nikakršne politične skupine.

Društvo slovenskih izseljencev iz videmske pokrajine ima lepe in potrebne načrte. Z dobro voljo jih bo tudi izvedlo, če se bo držalo svojih pravil. Prav bi bilo, da bi se povsod v tujini, kjer prebiva in dela kaka skupina naših ljudi, ustanovila podrobna izseljenska društva. Le na ta način bi naši zdomci ohranili očetne tradicije in materino besedo še v naslednjem rodu.

Na urejenih temeljih zidano prosvetno delo za izseljence je tudi pogoj za njihovo gospodarsko izboljšanje. Saj skupina vedno več doseže kot posameznik. V tem smislu socialno-kulturne pomoči izseljencem bi morali šolati socialne in kulturne asistente,

POZIV

Vse slovenske starše, ki imajo sinove ali hčere godne za vpis v novoustanovljeno trgovsko šolo, pozivamo, da čimprej poskrbijo za njih vpis. Vpisovanje traja do 10. novembra na nižji srednji šoli v ulici Raddaccio. Vpišejo se lahko vsi, ki so končali nižjo srednjo šolo ali ki so že dopolnili 14. leto in imajo spričevala o opravljeni srednji šoli.

Prestopijo lahko na to novo slovensko srednjo šolo tudi slovenski dijaki z italijanskih podobnih šol, brez vsakih težav in ovir. Vsa potrebna pojasnila se dobe pri tajništvu slovenske enotne srednje šole in tudi na italijanski trgovski šoli v ul. Cipriani.

V novo šolo je nujno, da se vpišejo vsi, ki so končali nižjo srednjo šolo in so še v letih šolske obveznosti.

Pohitite, da ne zamudite roka!

OBČINSKA SEJA

V ponedeljek se bodo zbrali goriški občinski svetovavci k redni seji, ki ima izredno bogat spored. Ena izmed osrednjih točk je zadeva deželne palače v ulici Roma. Občina se zavzema za Piccottijev načrt, dočim skušajo prodreti drugi kraji z načrtom arhitekta Gerlija in Graziata. Goriško županstvo bo moralo nastopiti sodno pot v obrambo svojega stališča. Drugo važno vprašanje je zadeva mednarodnega zavoda za sociologijo, ki naj bi se ustanovil v oGrici. Na dnevnem redu je tudi določitev obsega zgodovinskega dela goriškega mesta, kjer so potrebni posebni umetniško varnostni ukrepi za ohranitev zgodovinskega okolja.

Ze ta nekatera vprašanja kažejo, da se mestni očetje začenjajo zavedati tudi drugih važnih vprašanj, ne samo tekočih upravnih zadev vsakdanjosti.

- **Hanalšha dolina**

ki bi jih pošiljala država ali kaka narodnostna skupnost v pomoč organiziranim izseljeniškim skupinam.

Novemu društvu pa zaenkrat voščimo čim več uspeha v njegovem družabnem in prosvetnem življenju.

Žabnice

CESTA V ZAJZERO

Gospodarski promet in nagli razvoj turizma sta postala kar dva neizprosna ukazovalca za ureditev modernih prometnih cest. Ze star je načrt, naj bi se glavna cesta izogibala naseljenih krajev. V Zabnicah se morajo vozila in pešci le z veliko težavo pomikati po ozki glavni cesti skozi naselje, zlasti v poletnih mesecih. Načrt za izpeljavo glavne ceste izven vasi preko viaduktov do Trbiža in odtod proti avstrijski meji se še vedno le pretresa. Kdaj bo pa izpeljan, je še oddaljeno vprašanje.

Bolj stvaren je načrt za ureditev in asfaltiranje ceste v Ovčjo vas in odtod naokoli v Zajzero. Pred kratkim je pokrajinski odbor že odobril tozadevni načrt in stroške v višini 145 milijonov lir. Če bodo spomladaj začeli z deli, bo cesta končana že v letu 1969. Turistični promet bo z njo nedvomno dosti pridobil. Služila bo tudi za lažji dostop k višarski žičnici in za dohod v Zabnice.

POTREBNI TEČAJI

Goriški železničarji, organizirani v »Dopolavoro ferroviario«, prireajo že tretje leto učne tečaje iz slovenščine. Pripravili so ga tudi letos dvakrat na teden v času od 15. oktobra do 15. aprila. Tečaj vodi prof. Albin Sirk. Udeležujejo se ga številni tečajniki redno in z uspehom. To pa niso samo železničarji, ampak tudi razni trgovci, študentje in druge osebe, ki so se že prepričale, da je znanje slovenščine v naši deželi zelo potrebno in koristno. Manjkajo seveda še učbeniki. Udeleženci so se pa odločili, da bodo ciklostilizirali prirejeno italijansko-slovensko slovnico.

Spričo te železničarske pobude se moramo prav resno čuditi raznim italijanskim šolam v Gorici, ki razpisujejo kot tuje učne jezike v svoje programe vsa mogoča narečja, samo slovenščine ne. Na dlani pa je, da bi se morali učiti dijaki italijanskih šol v Gorici že zaradi zemljepisne lege in gospodarske potrebe, slovenščine prej kot na primer francoščine ali ruščine.

Upamo, da bodo vzgledi od spodaj poučili tudi šolske oblasti o tej resnici.

KULTURNI VEČERI

Z mesecem novembrom začnejo po navadi tudi različne slovenske kulturne organizacije v Gorici s prirejanjem kulturnih predavateljskih večerov. Lanska kulturna sezona je bila kar dovolj bogata bodisi v dvorani Kat. doma kakor tudi v klubski dvorani »Simona Gregorčiča«.

Tu smo že slišali prvo predavanje dr. Vilfana o pomenu slovenskih taborov. Udeležba je bila kar nepričakovano dobra: dokaz, da so takšni kulturni večeri zaželeni. Letos je klubovo vodstvo napovedalo večere na dan petka in ne več ob sredah kot lani. Ze za drugo predavanje je pa moralo spet izbrati sredo, zaradi časa predavatelja.

Včeraj zvečer je govorila prof. Špelca Čopičeva o slovenskem sligarstvu z uporabo barvnih diapozitivov.

Pevma

ZA VSE SVETE

V naši župniji velja že stara navada, da farani slovesno počastijo praznika vseh svetih in vseh vernih duš. Na pokopališče gremo v procesiji, tako tudi letos po opravljenih cerkvenih obredih. Pevski zbor je ubrano zapel Perosijevo »Libera« in potem še slovensko nagrobnico na pokopališču. Podobno je tudi naslednji dan, čeprav je bilo letos nekoliko manj ljudi prisotnih kot prejšnja leta. Vendar je bilo versko vdušje na grobovih globoko in resno. Pokopališče je prav lepo urejeno in počiščeno. Letos mu je v pravi okras nagrobni spomenik inž. Rustji na spodnjem delu. Nagrobnik je mojstrovina umetnika Toneta Kralja; kaže mozaično sliko Jezusa sejavca v svej tajni mogočnosti.

Letos je obiskal naše rajne ob njihovem prazniku tudi goriški nadškof msgr. Cocolin. Prišel je pomolit na njih grobove ob štirih popoldne preprosto in brez vsakih osebnih ceremonij, da je bilo ljudem kar všeč.

Iz Goriške

Obiskal je menda tudi druga mestna pokopališča.

Dopoldne so položili razni zastopniki, tudi s tržaškega jugoslovanskega konzulata, vence k spomeniku padlim na trgu.

Skriljevo

ŠE NI V REDU

Prejeli smo:

Dovolite, da Vas opozorimo na dopis iz Mernika v predzadnji številki Vašega lista. Iz dopisa se zdi, kakor da so že vse ceste v občini Dolenje popolnoma urejene in dobro asfaltirane. Priznati moramo, da to v večini slučajev tudi drži. Vendar pa opozarjamo, da kar se tiče ceste na Skriljevo le ni vse tako v redu. Res je, da je sedanja cesta v primeri s potjo pred še nedavnimi leti kot dan proti noči. Toda, menimo, če se začne nekje popravljati, je treba zadevo vzeti resno in nakazani javni denar tudi pravilno potrošiti.

Cesta na Skriljevo je od odcepa z glavne ceste proti Skriljevemu res popravljena in polita z asfaltom. Toda kako? To ve vsak avtomobilist, ki se upa voziti po teh hudih ovinkih nad strmimi prepadi. Cestišče je zlasti na ovinkih odločno preozko. Treba bi ga bilo razširiti proti notranji strani ali položiti proti zunanji z zares trdnimi opornimi škarpami. Na mnogih mestih tudi table opominjajo na usade, ki so v deževju nasuli cesto. Namesto teh tabel bi bili primernejši podporni zidovi.

Za turizem primerni kraj privablja vsako leto več tujcev. Mnogi pa pridejo samo enkrat, ker se boje v drugič izpostavljati nevarnosti avto in življenje. Menimo, da bi morala občinska uprava kaj storiti, da bo tudi zveza Skriljeva s svetom v redu.

NENADNA SMRT

V ponedeljek so pokopali znanega kmetijskega delavca z Livade 58-letnega Mihaela Brumata. Pokojnik, ki se je rad vozil ob nedeljah s kolesom na daljše izlete, se je peljal okrog osme ure zvezer po cesti iz Gradiške proti Farri. Za njim se je v avtu peljal proti domu 25-letni Aldo Vidoz iz Gorice. Ko je kolesar zavozil bolj proti sredi ceste, rdeče luči zadaj ni imel, ga je avto podrl. Brumat je obležal z razbito lobanjo na asfaltu. V tistem trenutku je privozil po cesti tudi goriški nadškof Cocolin, ki je podelil težko ranjenemu poslednjo odvezo in je poskrbel za prevoz v bolnišnico. Pa ni bilo več pomoči, ker je spotoma Brumat izdihnil. Naj počiva v miru!

—0—

NOVA DOKTORJA

Včeraj popoldne sta bila promovirana za doktorja slovestvenih ved na tržaški univerzi gdč. Majda Mašera in Emil Devetak. Mašerova je napisala doktorsko tezo iz nemškega slovstva, Devetak pa iz slovenske kulturno-politične zgodovine. Oba poučujeta sedaj na goriških slovenskih višjih srednjih šolah, in sicer dr. Mašerova na učiteljsku in višji gimnaziji, dr. Devetak pa na učiteljsku; oba slovestvene predmete.

Novima doktorjema izražajo svoje čestitke vsi prijatelji in znanci. Pridružuje se jim tudi naše uredništvo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Emilijan Cevc odkriva slovensko umetnost preteklih dob

Mnogim Slovencem je danes poznano ime Emilijana Cevca kot umetnostnega zgodovinarja in to ime dobiva dober zven tudi že v tujini, zlasti v Italiji in Avstriji. Le malokdo pa ve, da se je Emilijan Cevc predstavil v slovenskem kulturnem življenju najprej kot pisatelj s knjigo črtic »Drobne stvari«, ki je izšla med zadnjo vojno. To je danes zelo iskano delo, a ga je skoro nemogoče dobiti na antikvarnem tržišču, kajti vsakdo, ki poseduje to knjigo, jo tudi ljubosumno hrani. Ta knjiga je namreč pravi zaklad poezije, slovenske domačnosti in svojevrstnega, čistega sloga, pa tudi življenjske modrosti in zrelosti, ki je bila nekaj presenetljivega za tako mladega avtorja, ki je obiskoval takrat še univerzo. Nedvomno je pospešila tako življenjsko in miselno dozorelost v njem okrutna vojna, ko je šlo ne le za usodo posameznikov, ampak tudi celih narodov in za bodočnost Evrope.

Kljub izrednemu uspehu Cevcove prve pripovedne knjige — že prej je sodeloval tudi v Kočbekovi reviji »Dejanje« — pa mladi pisatelj po vojni ni nadaljeval pisanja leposlovnih del, četudi je imel med drugim v načrtu roman iz življenja v svojem domačem mestu Kamniku, ampak se je raje lotil umetnostne zgodovine. Ta ga je mikala že prej. Morda se mu je vzbudila ljubezen zanjo v kamniškem okolju, ki je v umetnostnem pogledu tako značilno in bogato, saj je spadal Kamnik med arhitektonsko najbolj ohranjena slovenska mesta in je to delno še danes, kljub temu, da novi čas s svojimi brezobličnimi stavbami tudi tamkajšnjemu okolju ne prizanaša. Dejstvo je, da se je Emilijan Cevc naglo razvil v najboljšega sodobnega slovenskega umetnostnega zgodovinarja in postal vredni naslednik Franceta Steleta, ki je v času med obema svetovnjima vojnama prvi sistematično odkrival Slovencem njihovo bogato umetnostno zgodovino in napisal prvo obširnejše in znanstveno neoporečno delo o njej.

Cevc je že v prvih povojnih letih začel prav tako sistematično raziskovati teren, ki je bil v glavnem še popolnoma neraziskan, in je kmalu odkril nekaj presenetljivih dokazov najzgodnejših izrazov umetnostnega hotenja na Slovenskem, kot na primer fragmentarni plošči v Batujah v Vipavski dolini, izvirajoči iz porušene cerkvice sv. Jurija, še iz prvih stoletij po slovenski naselitvi. S tem je dal tudi pobudo za arheološka izkopavanja, pri katerih so odkrili lani bogate in zanimive najdbe, ki pričajo o življenju in kulturi nekdanjih Slovencev.

Leta 1966 je objavil Emilijan Cevc pri Prešernovi družbi v Ljubljani med njenimi izdajami za leto 1967 knjigo »Slovenska umetnost«, ki je gotovo najbolj sistematično in najbolj informativno napisano delo, zajemajoče celotno slovensko umetnostno zgodovino do prve svetovne vojne. Na videz majhna knjiga vsebuje na 190 straneh drobne tiska pravo bogastvo znanja o vsem, kar premore Slovenija in celotno slovensko etnično ozemlje na umetnostnih spomenikih iz preteklih

dob. Cevc je med tistimi, ki postopno, a v vedno večji meri odkrivajo in dokumentirajo, da predstavlja Slovenija posebno in značilno podobo evropske umetnosti, prežeto s slovenskim duhom, doživetjem in pokrajinskimi značilnostmi. O tej njegovi knjigi »Slovenska umetnost« se je na žalost doslej v slovenskem tisku še vse premalo pisalo.

Letos pa je izšla pri založbi Mladinska knjiga, v zbirki »Ars Sloveniae« njegova monumentalna knjiga »Gotsko kiparstvo«, v kateri je prikazal sintezo svojega dvajsetletnega odkrivanja gotske umetnosti v Sloveniji, s 114 ilustracijami. Tudi to je delo, na katerega je slovenska kultura lahko ponosna. S to knjigo pa je le izpopolnil eno izmed poglavij svoje knjige »Srednjeveška plastika na Slovenskem«, ki je izšla pri Slovenski matici s letnico 1963 in ki pomeni doslej najboljše delo o kiparski umetnosti na Slovenskem. S temi svojimi deli je priboril Cevc stari slovenski umetnosti odlično mesto na umetnostnem zemljevidu srednje Evrope.

IZŠLA JE »DEMOKRACIJA«

Te dni je spet začela izhajati »Demokracija«, ki se tokrat predstavlja kot glasilo »slovenskih demokratov v Italiji«. Uredništvo sporoča, da bo list izhajal mesečno. Njegov odgovorni urednik je Rudolf Marzi-Marc, tiska ga tiskarna Keber v Trstu.

PREDAVANJA V ŠKEDNJU

V vrsti jubilejnih prireditev v proslavo stoletnice ustanovitve »Kmečke čitalnice« v Skednju, bo prihodnji ponedeljek, dne 11. t.m. ob 20.30 v prostorih Prosvetnega društva Skedenj predavanje o škedenjskih rojakih, ki so vpletli svoje ime v slovensko kulturno življenje. Predavala bo Milena Lavrenčič - Lapajnetova.

K zanimivemu predavanju, na katerega je vstop prost, vljudno vabi — odbor.

★

Zadnja, 10. številka revije »Teorija in praksa« prinaša med drugim zelo zanimivo in aktualno diskusijo vrste uglednih slovenskih pravnikov o predlogih za spremembo ustave v Jugoslaviji, zlasti o odnosih med narodi in o federaciji.

★

10. številka »Sodobnosti« je objavila na uvodnem mestu izjave svojih urednikov, ki obsojajo zasedbo Češkoslovaške in sovjetski imperializem.

★

Izšla je nova številka tržaške revije »Zaliv«.

Predhodnica slovenske univerze

Državno učiteljskišče »Anton Martin Slomšek« s slovenskim učnim jezikom v Trstu je izdalo »Izredno izvestje« za leto 1968 na čast svojemu ravnatelju dr. Antonu Kacinu, ki zapuša šolsko življenje in odhaja v pokoj. Proforski zbor je objavil na uvodni strani izvestja članek s sliko prof. Kacina, v katerem je rečeno med drugim: »Ime dr. Antona Kacina je najtesneje povezano z ustanovitvijo našega zavoda. Njegovo vodstvo je prevzel v težavnih povojnih okoliščinah. Zavod je pod njegovim dvajsetletnim vodstvom prebredel razumljive začetne težave in se uveljavil kot pomembna šolska ustanova, ki je doslej vzgojila že celo vrsto mladih šolnikov. V dr. Kacinu je imela naša šolska mladina očetovsko razpoložena ravnatelja, proforski zbor pa razumevajočega predstojnika. V njem smo cenili temeljito podkovana pedagoga in predvsem človeka, ki bo s svojo skromnostjo, nevsiljivo odločnostjo in vestnostjo, s katerimi je opravljal svojo nalogo, stal nam vsem za vzor.«

Poleg seznama dijakov in profesorjev v zadnjem šolskem letu in raznih drugih podatkov, zlasti poročila o imenovanju šole po škofu Antonu Martinu Slomšku, vsebuje to »Izredno izvestje« tri zanimive razprave, ki mu dajejo vrednost znanstvene publikacije. To je razprava Antona Kacina »Anton Martin Slomšek — svetla postava naše kulturne zgodovine«, kratka razprava Sheile Laurenčič »Anton Martin Slomšek kot pedagog še vedno aktualen« in obširna študija Janka Ježa »Ob 50-letnici slovenske univerze«, v kateri podaja zgodovino visokošolskih zavodov v Sloveniji. Njihova zgodovina sega celo v leto 1261, ko je pri župnišču sv. Petra v Ljubljani deloval »scolasticus Ni-

colaus«. Več poudarka pa da seveda jezuitskemu kolegiju in drugim visokim šolam v Ljubljani.

Dr. Janko Jež, ki je priznan strokovnjak za zgodovino visokega šolstva, o čemer je objavil že več študij, pride v tej študiji do ugotovitve, da smi imeli Slovenci v Ljubljani na koncu XVII. in v začetku XVIII. stoletja v jezuitskem kolegiju tudi filozofski in teološki študij, seveda v tedanjem pomenu besede in po tedanjem ustroju visokega šolstva. Filozofski študij v jezuitskih kolegijih je bil urejen po sistemu sličnega študija na protestantskih univerzah. Univerzitetni značaj tega študija — pripominja Jež — nam je takoj razviden, če ga primerjamo s študijem na univerzah bivše avstro-ogrške monarhije.

Ko je bil jezuitski red v Ljubljani razpuščen, je to znanstveno delo prenehalo. Šele kasneje se je pojavilo vprašanje, ali so imele jezuitske šole značaj univerze. Jež v skladu z raznimi drugimi učenjaki, kot na primer z univerzitetnim profesorjem dr. Jankom Polcem, ugotavlja, da so imele resnično značaj univerze, ker so imele pravico podeljevanja akademskih naslovov. Tako tudi ljubljanska jezuitska visoka šola. Ljubljanska univerza ima torej odlično predhodnico in slovenske visoke šole imajo resnično dolgo in slavno tradicijo.

Zasluga te študije dr. Janka Ježa je, da nam je to ne le ponovno predočila, ampak tudi dokončno dokumentirala. V nadaljevanju svoje študije se ukvarja Jež z nadaljnjo usodo visokega šolstva v Ljubljani in navaja razne nove ugotovitve o univerzitetnem značaju jezuitskega kolegija v Ljubljani, kar je sam odkril.

Aktualna je tudi Kacinova razprava o Slomšku. V njej nam zelo realistično in dokumentirano prikaže njegovo življenjsko pot in delo. Zanimivo je opozorilo na Slomškov socialni čut, saj je opazil celo socialne krivice, ki so se dogajale v tovarnah, na primer z izkoriščanjem otroškega dela, kar je izrazil v pesmi »Ubog otrok v fabrikah«, ki je pretresljiva. Ze samo to nakazuje izvirnost in tehtnost te Kacinove razprave o Slomšku.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Gostovanje v KATOLISKEM DOMU V GORICI
V soboto, 9. novembra, ob 20.30 - V nedeljo
10. novembra, ob 16. uri:

ANTON PAVLOVIČ ČEHOV

TRI SESTRE

drama v štirih dejanjih

Režiser: Bojan Stupica

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni Katoliškega doma v Gorici

„Nova pot“ o dialogu med kristjani in marksisti

Nova, 4.-6. letošnja številka revije »Nova pot«, ki jo izdaja Cirilmetodijsko društvo katoliških duhovnikov v SR Sloveniji, je v celoti posvečena vprašanju dialoga med kristjani in marksisti. Revija objavlja namreč dokumentacijo o zborovanju, ki je bilo lani v Marijanskih Laznah na Češkem v organizaciji nemške Pavlove družbe (Paulusgesellschaft) in Češke Akademije znanosti. To je bil tretji tak simpozij, po tistem v Salzburgu (leta 1965) in v Herrenchiemsee (Bavarska, 1966). Zborovanje v Marijanskih Laznah je trajalo od 27. do 30. aprila lani. Od Slovencev se ga je udeležil edino prof. teol. Stanko Cajnkar, glavni urednik revije »Nova pot«, ki pa na zborovanju ni mogel prebrati svojega referata, ker mu je bilo to onemogočeno. Lahko pa je spregovoril v diskusiji.

Material o zborovanju v »Novi poti« je uredil

Stanko Cajnkar. Z njegovo objavo smo dobili Slovenci izredno aktualen in zanimiv dokument današnjih prizadevanj za dialog, ki naj napravi svet bolj človeški in prežene z njega strah pred tistim, kar je označil neki stari modrec z besedami »človek človeku volk«. Materialu iz Marijanskih Lazen bi lahko očitali le to, da se preveč izogiba konkretnih problemov svobode in oblasti in se giblje skoraj izključno le v filozofskih sferah. Vendar so nekateri referati v tem sijajne izjeme, npr. referat Manuela Azcarata, glavnega urednika španske revije »Realidad«, ki izhaja v Parizu.

Nekdanji ameriški veleposlanik v Moskvi in Beogradu Kennan je objavil svoje spomine, ki so zelo zanimivi.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

ENA ZMAGA IN EN PORAZ ZA BOROVO ŠESTERKO

Borovi odbojkarji so morali pretekli teden odigrati kar dve prvenstveni tekmi v treh dneh. Žal so v prvem nastopu proti zelo razpoloženim tržaškim Gasilcem po ostri borbi klonili. Vendar njihov poraz je bil nadvse časten. Dali so vse od sebe. Igrali so požrtvovalno in borbeno kot v najboljših dneh. Presenetil je predvsem mladi Klavdij Veljak, ki je bil na mreži res odličan. V prvem setu se borovci niso še dovolj znašli in so ga morali prepustiti nasprotniku. V drugem setu pa so naši zaigrali res izredno. Poleg mladega Veljaka, sta se v napadu razigrala še Uršič in Fučka, Jurkič pa je brezhibno režiral igro. Ta set je bil najlepši in najbolj borben. Borovci so ga po krasni igri osvojili s 15:11. Tudi v tretjem setu so naši odlično začeli. Vodili so že z 9:6, a pozneje kljub najboljši volji niso šli preko 10 točk. Gasilci so namreč izvedli več menjav in tako lahko bolj sveži izvedli svoj forcing. Bor pa je celo tekmo ostal na igrišču z isto šesterko in to mu je bilo verjetno usodno. Reči pa je treba, da so Gasilci tokrat zaigrali res dobro in bili objektivno močnejši, naši pa si nimajo ničesar očitati. Naredili so vse, kar so mogli. Žal ekipa razpolaga samo z osmimi igralci, kar je za tako naporno prvenstvo vsekakor premalo. To je bilo razvidno tudi na tekmi proti moštvo Godioz iz Aoste, katerega so naši sicer premagali, a kateremu so morali prepustiti dva seta, ker je hotel Jurkič povsem pravilno proti šibkejšemu nasprotniku preizkusiti tudi rezervna igralca. Ko pa je stopila na igrišče standardna šesterka, je bil za Godioz poraz neizogiben.

ZAČETEK PRVENSTVA V NAMIZNEM TENISU

Prihodnjo nedeljo se začne namiznoteniško prvenstvo B lige. Borovcem lani za las ni uspelo napredovati v A ligo, zato bodo to spet poskušali letos. Vendar naloga tudi tokrat ne bo lahka. Za nasprotnike bodo imeli naslednja moštva: CGS iz Trsta, Fasolin in Nosari iz Bergama, Recco iz Bocna in Fiorente iz Luga. Najbolj varno bi moralo biti moštvo Nosari iz Bergama in prav k tem grede Borovci prihodnjo nedeljo v goste. Ze prvi dan jih čaka torej morda najtežja tekma celega prvenstva. Za Bor bosta kot standardna igralca nastopila Edi Bole in Edi Košuta. Vprašanje pa je, kdo bo tretji igralec. Tomšič je namreč razpoložljiv samo za srečanja doma. Če bodo Adrianu Tavčarju, ki trenutno služi vojaški rok v Bologni, dali potrebni dopust, bo igral on, v nasprotnem primeru pa bo nastopil Grbec. Vsekakor bo srečanje težko in naši fantje bodo morali zaigrati res dobro, če se hočejo vrniti domov z dragoceno zmago.

Iz Gorice

SEDMI MEMORIAL MIRKO FILEJ 1968

Prejšnji teden se je zaključilo lahkoatletsko tekmovalstvo. To je bila prva športna manifestacija letošnjega obširnega programa, ki si ga je športno združenje »Olympija« začetalo za tradicionalni Memorial. Tekme so bile na šolskem stadionu v Gorici. Udeležba je bila zelo velika, zlasti prvi dan. Škoda, da se niso mogli udeležiti tekem tržaški fantje in dekleta; v istih dneh je namreč bil odbojgarski turnir.

Letos so tekme vodili uradni sodniki Italijanske lahkoatletске zveze in uradni časomerilci Italijanske zveze kronometristov, in to iz razumljivih razlogov:

- da se da tekmam večji poudarek in uradni značaj; zbor sodnikov pošlje namreč rezultate pristojnim športnim organom; tako so tudi, veljavni rezultati tekmovalcev, včlanjenih v lahkoatletski zvezi kot tudi morebitni viški;
- da odpade vsak dvom glede na točnost, pravilnost, nepristranost in podobno;
- da se pokaže športnim forumom, da je društvo sposobno organizirati športne množične manifestacije; to je velike važnosti pri podeljevanju gmotnih podpor;
- pomanjkanje požrtvovalnih in primernih oseb za zbor sodnikov je bilo vedno zelo občutno.

DECKI: LAHKA ATLETIKA

tek 80 m

1. Collenzini S. 11"5, 2. Čevdek F. 12"5, 3. Pahor S. 12"6.

tek 1000 m

1. Plesničar I. 3'44"4; 2. Cijan M. 3'50"6, 3. Ferfolja G. 3'55"6.

DEKLICE:

tek 60 m

1. Miklus Eda 10"3, 2. Hvalič Lavra 10"4.

NARASCAJNIKI:

tek 1000 m

1. Specchia T. 3'13"8, 2. Ipaviz R. 3'16"8, 3. Loversci F. 3'19"

skok v višino

1. Silvestri S. 155 cm, 2. Tommasi P. 145 cm, 3. Spacapan M. 140 cm.

skok v daljavo

1. Pellegrini L. 5,40 m, 2. Persoglia A. 5,32 m, 3. Tirel F. 5,10 m.

krogla (4 kg)

1. Spacapan M. 12,21 m, 2. Russian D. 11,81 m, 3. Furlan S. 11,08 m.

met diska (1,5 kg)

1. Russian D. 32,50 m, 2. Devetag G. 32,22 m, 3. Valentinuzzi E. 28,95 m.

tek 80 m

1. Melissa E. 9"7; 2. Pellegrini L. 9"8; 3. Visintin F. 10"9.

tek 300 m

1. Pellegrini L. 41"7, 2. Stasi M. 43", 3. Spacapan M. 43"7.

met kopja (0,600 kg)

1. Marangon A. 34,50 m, 2. Furlan S. 22,18 m, 3. Stasi M. 20,20 m.

met kopja (0,800 kg)

1. Cerne D. 39,04 m, 2. Russian D. 36,73 m.

MLADINCI:

tek 200 m

1. Mermolja F. 24"9, 2. Kranner Marjan 25"5, 3. Fantini S. 25"5.

tek na 100 m

1. Mermolja F. 12"2, 2. Kranner Marjan 13", 3. Frandoli P. 13"6.

tek 1000 m

1. Fantini S. 3'02"8, 2. Kranner M. 3'03"9, 3. Cece S. 3'04"2.

skok v višino

1. Fantini S. 155 cm, 2. Devinar R. 155 cm, 3. Spacapan P. 150 cm.

skok v daljavo

1. Coccolo F. 5,19 m.

troskok

1. Cece S. 11,85 m, 2. Rosso R. 9,52 m, 3. Venier P. 8,48 m.

met kopja (0,800 kg)

1. Collavini G. 38,07 m, 2. Del Cuore S. 37,96 m, 3. Policardo M. 37,89 m.

met diska (1,50 kg)

1. Zupet A. 30,80 m, 2. Paluse C. 23,50 m.

met krogle (6 kg)

1. Spacapan P. 11,44 m, 2. Kranner M. 10,34 m, 3. Tavagnutti M. 10,22 m.

CLANI:

tek na 200 m

1. Romano E. 23"9, 2. Vogrič S. 24"1, 3. Visentini G. 29"9.

tek na 100 m

1. Vogrič S. 12"2, 2. Peric 12"8, 3. Uršič M. 12"9.

tek na 1500 m

1. Visentini G. 5'06"4, 2. Palla G. 5'06"4.

skok v višino

1. Tavagnutti N. 160 cm, 2. Visentini G. 155 cm, 3. Romano E. 150 cm.

skok v daljavo

1. Tavagnutti N. 6,17 m, 2. Butignon S. 5,95, 3. Marcioni L. 5,77 m.

troskok

1. Palla G. 9,36 m, 2. Marussi R. 9,15 m, 3. Petri P. 9,10 m.

met diska (2 kg)

1. Marangon G. 44,12 m, 2. Kozlin M. 30,31 m, 3. Marcioni L. 27,42 m.

met kopja

1. Kozlin M. 43,04 m, 2. Furlan G. 32,60 m, 3. Mian L. 30,40 m.

krogla (7,50 kg)

1. Kozlin M. 11,84 m, 2. Tavagnutti M. 8,76 m, 3. Visentini G. 8,23 m.

Svedska štafeta 400x300x200x100 m

1. Palla, Del Cuore, Vogrič, Visentini 2,16"2, 2. Cece, Rosso, Mermolja, Kranner 2'21"."

Cetverboj (višina 200 m, krogla, 1000 oz. 1500 m)

1. Kranner Marjan (145 cm - 444 t., 25"5 - 515 t., 10,34 m - 553 t.; 3'03"9 - 414 t.) 1926 točk.
2. Fantini S. (155 cm - 540 t.; 25"5 - 515 t.; 8,81 m - 430 t.; 3'02"8 - 429 t.) 1914 točk.
3. Spacapan Peter (150 cm - 493 t.; 27"8 - 344 t.; 11,44 m - 629 t.; 3'16"2 - 267 t.) 1733 točk.

Troboj (samo Narasčajniki: višina, krogla, 3000 m)

1. Spacapan Mirko 1363 točk.
2. Tommasi Pavel (brez teka na 300 m) 1037 točk.

Prehodni pokal za leto 1968 (samo za slovenske tekmovalce) si je priboril Kranner Marjan.

Prehodni pokal za najboljši tehnični rezultat (samo za slovenske tekmovalce) je zmagal Spacapan Peter: met krogle 6 kg - 11,44 m - 629 točk.

Najboljši tehnični rezultat je dosegel Marangon G.: met diska 2 kg - 44,12 m - 765 točk.

Nobelov nagrajenec

Letošnjo slovstveno Nobelovo nagrado je prejel japonski pisatelj Yasunari Kawabata.

Življenje je imel dovolj burno. Oče — zdravnik, mu je umrl, ko je imel dve leti. Mati pa leto kasneje. Kawabata sta vzgajala ded in babica. Še te je izgubil s šestnajstim letom. Vendar so mu toliko zapustili, da je železno vztrajni fant leta 1924 doktoriral iz japonskega in angleškega slovstva.

Pisati je začel že s šestnajstim letom kot član udarne literarne skupine Shinshiko (= nova smer). Kasneje se je pridružil k vodilnemu literarnemu obzorniku »Bungai« (= pisma). Kritika je mladega pisatelja sprejela zelo pohvalno. Leta 1935 je izšel njegov daljši roman »Dežela snega«, ki velja za eno prvih del moderne japonske literature.

V drugi svetovni vojni se je izkazal kot dopisnik raznih listov, čeprav je bil protivnik japonske imperialistične politike. Po vojni je izdal svoje poglavito delo »Tisoč žerjavov«. Od tedaj živi v japonskem kultur-

nem središču Kamakuri. Od leta 1953 dalje je član Japonske akademije in vodilni književnik dežele. Zadnja leta se je obrnil od pripovedništva k esejistiki in slovstveni kritiki.

Po sodbi zapadnih kritikov je Kawabata izpolnil s svojimi deli prepad med zapadno in vzhodno duhovno smerjo in se je dvignil nad golo domačijsko umetnost.

★

Vesoljska tekma med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo se zdi po uspehu treh ameriških astronautov, ki so ostali 11 dni na krožnici okrog Zemlje, in po delnem neuspehu sovjetskega poskusa s »Sojuzom« še vedno neodločna, a se kaže rahla prednost Američanov. Rusi pa trdijo, da ni izključeno, da bodo pristali njihovi astronauti že prihodnje leto na Luni.

★

Jugoslovanski državni proračun za leto 1969 bo večji za 10,4 odst. v primerjavi z letošnjim. Največ sredstev bo šlo za obrambo. Ker so nekateri hoteli odščitniti sredstva v ta namen tudi kulturi in raznim drugim važnim panogam narodnega življenja, je prišlo do živahne debate v zvezni skupščini, v katero so posegli zlasti slovenski poslanci, ki so predlagali zmanjšanje proračuna za 3 odst.

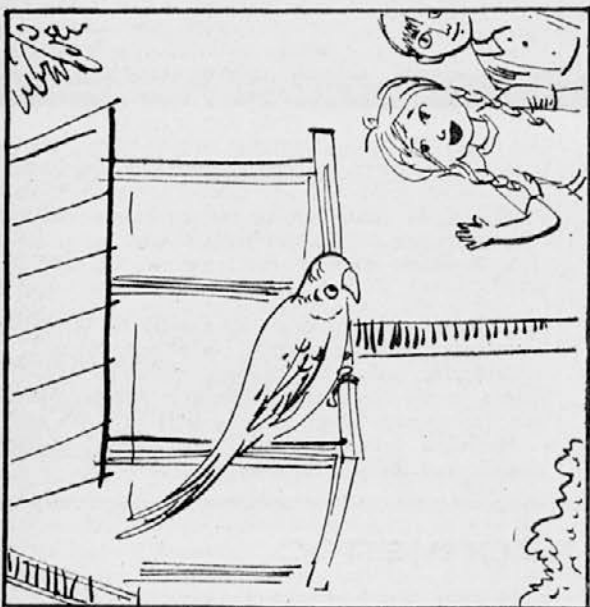

lim krikom zapodili k Bučku. Ta se je čredice malo ustrašil, zato je zletel na bližnje drevo. Otroci so stekli čez trato za njim.

Tedaj pa je od nekd pripodil mož s palico.

»Kdo vam je dovolil hoditi po travi! Vam bom že pokazal!« je kričal na otroke in vihtel palico.

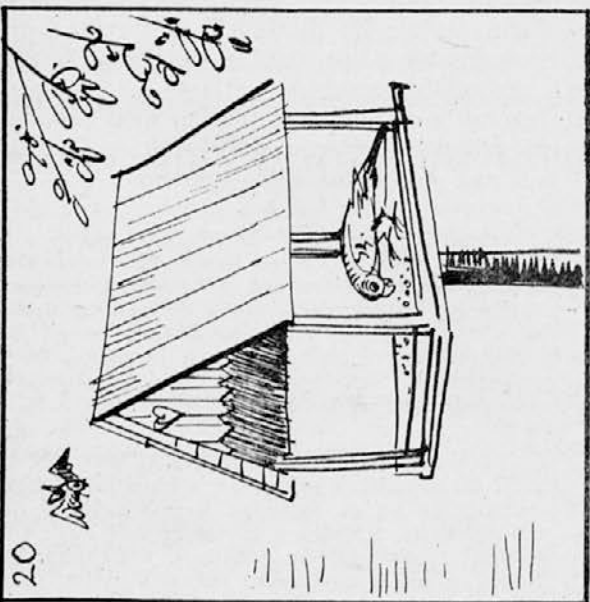
Otroci so prestrašeno obstali, potem pa so se razkropili.

Bučko je sprva mislil, da sanja, ko pa je potolažil lačni želodček, je natanko vedel, da je bilo proso resnično. Sit in zadovoljen je sedel v hišici in si začel ogledovati otroke.

»Je! Papagajček!« je nenadoma zavpila punčka z zavijanim noskom in stekla proti njemu.

Na njen klic so se drugi otroci nehali igrati in se z vese-

20. Bučko je letel v tisto smer, ki mu jo je Ignacij včeraj nakazal, češ da je tam nekje gozd, kot je slišal govoriti. Letel je nad hišami in avtomobili in postajal vedno bolj lačen.

Nenadoma je zagledal med hišami zeleno trato in drevesa, pisano preplekane gugalnice in vse polno otrok. Tam je stala tudi zelena hišica na dolgem drogu. V njej je bilo polno prosa.

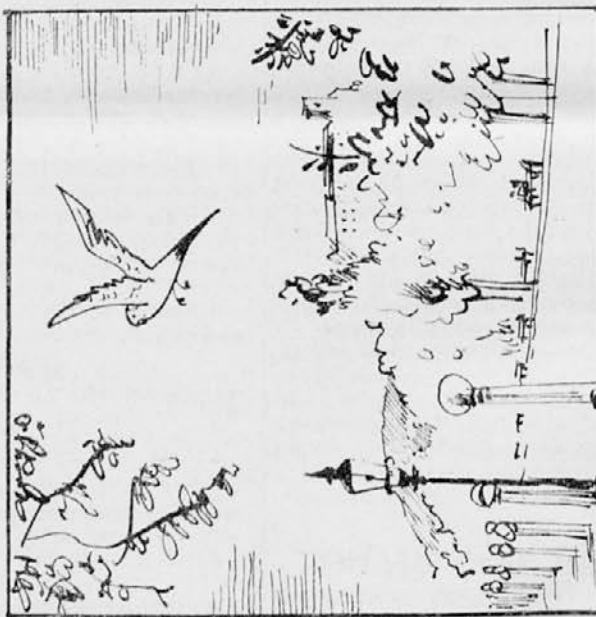
je bilo prav všeč, zato se je za hip usedel na drevo v bližini.

»Rega, rega, rega!« se je nekaj oglasilo tik ob njem.

Ko je dobro pogledal je opazil smešno zeleno živalico, ki je sedela poleg njega in mežikala s temnimi očmi.

»Ali si list?« jo je vprašal Bučko.

Živalca je užajeno zamizala, potem pa rekla: »Prosim vas, jaz sem vendar princesa!«

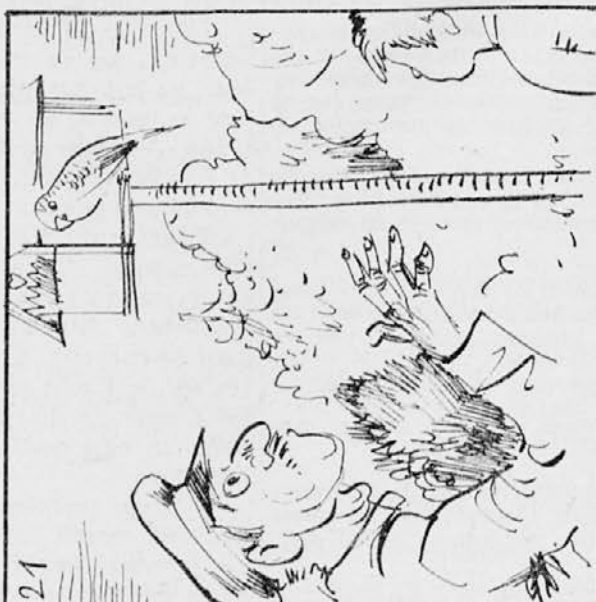

Bučko ga je po svoji stari navadi pustil čisto blizu, nato pa je pomislil:

»Pod nosom se obrisi!«

In je odletel.

Pri takih, ki vpijejo na otroke, on že ne bo! Zdaj se je mesto spremenilo. Nič več ni bilo visokih hiš in drdrajčih avtomobilov. Hišice so stale med drevjem in cvetličnimi gredami, pred njimi so se igrali otroci. Bučku

21. Mož je z nasršeni brki še kar naprej vpil na otroke in vihtel svojo debelo palico. Najbolj junaški fantek je pokazal na Bučka, pa ga je možakar vseeno zapodil nazaj. Potem je s sladkim obrazom stopil proti Bučku in vabil:

»Na, Koki, na!«